

Oponentský posudek bakalářské práce Barbory Sedláčkové
Kováříkovy prozaické adaptace Tylových dramát

1. Koncepce práce

Cílem práce Barbory Sedláčkové je postihnout změny, ke kterým na různých kompozičních a jazykových rovinách došlo při adaptaci staršího dramatického textu pro dospělé na prozaický text pro děti. Samotné analytické práci se srovnávanými texty předchází teoretická část, která shrnuje problematiku vydávání a adaptování děl 19. století pro dnešní čtenáře, zejména dětské. Analýzu srovnávaných textů pak autorka neprovádí důsledně (nevyjmenovává všechny případy dané změny, to by patrně ani nebylo možné), ale soustřeďuje se na stanovení typologie změn a uvedení zajímavějších nebo nápadnějších příkladů každého typu. Takovýto přístup považuji za dostačující pro daný typ práce a ve svém konkrétním provedení za přesvědčivý.

Hodnocení: A

2. Metodologie

Základní metodou je porovnání výchozího a adaptovaného textu, identifikace hlavních rozdílů mezi nimi, jejich popis a snaha o jejich zhodnocení. Předpokladem pro tuto analýzu bylo pokusit se určit, která konkrétní verze původního dramatu byla předlohou adaptace, což se autorce pravděpodobně povedlo. Nalezené změny pak autorka přehledně třídí, odhaduje jejich vliv na recepci textu a všímá si u nich jak předpokládané motivace adaptátora, tak jejich vhodnosti a důslednosti. Svůj náhled na motivaci a vhodnost změn zakládá jednak na odborné literatuře a jednak na vlastním hodnocení. Jen relativně zřídka se stává, že změny v podstatě jen vyjmenuje a hodnocení se vyhyne (např. v kapitole věnované hláskosloví).

Hodnocení: A

3. Práce s odbornou literaturou

V práci není citováno příliš mnoho titulů odborné literatury, pro naplnění jejich cílů je to ale zcela dostačující. Autorka dokáže poznatky získané z literatury kriticky hodnotit a pracovat s nimi při své vlastní analýze. Na použitou literaturu se v textu řádně odkazuje a závěrečný seznam je bez větších formálních nedostatků.

Jednotlivé dílčí připomínky:

Po kompoziční stránce je práce úplná a vyvážená, jedinou kapitolou, o jejíž přínosnosti pro celek práce mám určité pochybnosti, je kapitola o inspiračních zdrojích Tylových dramatických báchorek. Místo ní by myslím bylo vhodnější zařadit nějaké shrnutí či závěr teoretické části práce.

Někdy se v práci správně nerozlišuje mezi pravopisem a hláskoslovím nebo morfologií (na s. 32 je protetické *v-* uvedeno jako pravopisný jev, podobně jsou za pravopisné označeny morfologické a hláskové změny na s. 40), případně mezi morfologií a slovtvorbou (na s. 37 jsou tvary *andělové*, *mezi náma* zařazeny do slovtvorby).

Hodnocení: A

4. Formální úroveň práce

Po formální stránce je podle mého názoru největší slabinou práce to, že se jí ne vždycky daří udržet text v rovině odborného stylu a vyhnout se drobnějším formulačním nedostatkům. Do textu občas pronikají hovorové či nespisovné výrazy (např. „... i takové výrazy či formulace, které jsou v

současném jazyce přijatelné, **akorát** například nejsou tolik frekventované“, s. 10), používají se významově vágní nebo nepřesné spojovací výrazy (např. „V druhé části jsou popsány změny jazykové, které vznikly při upravování textu **vzhledem k tomu**, že mezi napsáním Strakonického dudáka a prozaickou adaptací uběhlo více než 100 let...“, s. 3; „... je prakticky jediná, která ukazuje **ohledně** upravování či neupravování určitých jevů vše přehledně na jednom místě“, s. 7; „Častá bývá adaptace klasických děl pro dětské čtenáře, protože u některých textů je potřeba je více pozměnit, aby jim děti porozuměly **vzhledem** k malé jazykové zkušenosti“, s. 10) a syntax se místy blíží syntaxi mluvené (zejména se jedná o dlouhá postupně rozvíjená souvětí, např. „Text divadelní hry je také rozdělen na jednotlivé scény a výstupy a omezen pouze na dialogy a monology, tudíž ho adaptátor musí převést do jednotného souvislého vyprávění, což může také vyžadovat větší zásahy do struktury díla, protože některé scény se do vyprávění nebudou hodit, někde zase bude potřeba něco přidat, aby bylo dosaženo jednotnosti a souvislosti.“, s. 11). V některých případech by bylo vhodné upravit slovosled (např. „Podle K. Komárka v češtině 19. století však nejsou největším problémem zastaralá slova...“, s. 4), občas patrně došlo z přeformulování textu, v jehož důsledku je ale porušena syntaktická struktura (např. „porozumění díla“ místo „porozumění dílu“ na s. 5; „Frejkovu úpravu jsem vyloučila jako první, protože oproti ostatním verzím se s Kovářikovou prozaickou adaptací mnoha úpravami lišila již na první pohled“, s. 17); někdy může za porušením shody stát i neznalost („přivést k Tylově dílu“, s. 42). Na s. 4 by bylo vhodnější mluvit o *nepřerušené*, nikoli *nerušené tradici spisovného jazyka*; na s. 8 jde o *povědomí*, nikoli o *podvědomí o jazykové normě*. Občas také chybějí interpunkční čárky, zejména u jiného než slučovacího vztahu nebo za vloženou vedlejší větou (např. „... jak by se měl vydavatel k textu stavět – zda by měl být veden především filologicky či umělecky.“, „...je třeba se zamyslet nad tím, jaké jevy by mohly být pro dnešního čtenáře problematické a ty pak případně upravit nebo vysvětlit“, obojí s. 5; Ve snaze o ušetření a tím pádem snížení ceny knihy...“, s. 7). Ve vyjádření „Pokud ho [dobový jazyk] editor dobře znát nebude, může se stát, že nevědomky posune text do jiné jazykové roviny“ je slovní spojení *jazyková rovina*, které je lingvistickým termínem, použito v jiném významu, což může být matoucí. Metajazykové užití slov nebo slovních spojení nebo názvy nejsou často vyznačovány kurzívou.

Hodnocení: B

5. Celkové hodnocení

Práce Barbory Sedláčkové i přes určité formální nedostatky bez problémů splňuje nároky kladené na bakalářské práce. Proto ji velice ráda doporučuji jako podklad k obhajobě, a vzhledem k tomu, že nedostatky nezasahují do podstaty práce, navrhuji hodnocení *výborně*.

V Hamburku 28. srpna 2022

Mgr. Alena Andrllová Fidlerová, Ph.D.